

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni »Slovenija« v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

Nad 140 tisoč kubičnih metrov nafte v plamenih

Peklenski stroji zažgali v Dolini štiri hranilnike naftovoda SIOT

Trenutki groze v prvih popoldanskih urah, ko se je goreči rezervoar razsul in je ognjena gmoča oplazila več gasilcev - Visoki dimni steber viden iz daljave sto kilometrov - Prva eksplozija ob 3.24, ostale v zaporedju 7-8 minut - Več milijard lir škode - Delna evakuacija Doline - Odločni ukrepi dolinske občinske uprave

ČRN OBLAK

Gost, črn, zadušljiv dim, se je kot zloglasna goba atomске eksplozije v noči med sredo in četrtkom dvignil nad Dolino; opazili so ga tudi sto in sto kilometrov daleč. Strahotna eksplozija najprej treh in polnolne se četrtega rezervoarja nafte je resno ogrozila vase, povzročila paniko med prebivalstvom.

Nobenega dvoma ni, da gre za zločinski, dobro premišljen atentat, ki so ga pripravili visoko strokovno usposobljeni mineri, opremljeni z najmodernejšimi napravami, ki so dobro poznali razporeditev cistern, vse tehnične naprave itd. Črn, zadušljiv dim nad Dolino je istočasno tudi na daleč viden simbol onih, ki so prav gotovo resnični krivci tega zloglasnega zločina, do katerega je prišlo na našem področju in ki je — vsaj iz vidika gmočne škode — do sedaj najresnejše.

O rezultatih preiskave do sedaj ni še mnogo znanega. Predstavniki družbe odločno zavračajo, da bi šlo za kakršnokoli skupnico osamljenih teroristov.

Ponovno, kot že tolikokrat, se zastavlja vprašanje, zakaj, kdo je to napravil, komu koristi? Gre morda za spopad med »sedmimi sestrami« za razdelitev gospodarsko-političnega vpliva v Evropi? Gre za odraz političnih napetosti, katerim smo priča v Italiji? In ponovno se povračamo na črno barvo, ki obeležuje stare in nove porajajoče se fašistično-nacistične sile v raznih oblikah.

V tem dramatičnem trenutku pa se ponovno z veliko zaskrbenostjo sprašujemo, kako bo s prebivalci dolinske občine. Razlogov za to zaskrbenost je več. Predvsem so odgovorni organi oblasti skušali dopolniti politizirani resnost dogodka, saj je prišlo do proglaševanja, da nevarnosti več, da je požar omejen in da lahko skrbimo samo še za razobčeno avtomobile, če jih bo očistili mastni naftni dim.

Zelo kmalu pa se je izkazalo, da je položaj v resnici resen. Dolina je bila polna radovednežev, promet je bil gost, okrog cistern so se zbirali turisti, kot da bi šlo za neko novo turistično atrakcijo, in takrat četrti eksplozija z oseminajstimi ranjenimi!

Red je ustavila šele dolinska občinska uprava, ki je zahtevala, ki ji daje ustava, da se izprazni ceste, da se evakuira ogroženo prebivalstvo, skratka, da se naredi vse ono, kar bi morali napraviti že v prvih zgodnjih jutranjih urah.

Resno zadržanje dolinskega prebivalstva in odgovorni ukrepi dolinske občinske uprave dajejo jamstvo, da bo tudi naprej napravljen vse kar je potrebno in predvsem, da bodo lokalni prebivalci prejeli ustrezno odškodnino za ono, kar so tokrat izgubili in čemur se že vnaprej v tem dramatičnem trenutku pravni zastopniki družbe SIOT že sedaj skušajo izogniti.

Predskovalce čaka sedaj težko, zapleteno in odgovorno pričakovanje, da bodo v čim krajšem času razčistili, kdo je po peklenski stroji in kdo atentata. Ko bi tudi ta preizkušnja dogodek ostal nepoizveden in zaskrbenost, ki ga je občutiti v mestu, še zaostalo. Neznani atentatorji pa bi s tem dosegli svoj cilj.

V kratkih presledkih, sedem - osem minut, je zaporedje eksplozij pretrgalo nočno tišino v Dolini. Nekaj minut pozneje se je nad tremi rezervoarji naftovoda SIOT, ki iz tržaškega terminala potiska dragoceno gorivo v bavarsko mesto Ingolstadt, dvignil silovit ognjeni zubelj in visok steber gostega črnega dima.

Bombni atentat na naftovod, kajti jasno je, da gre za atentat, ni samo izval ogroženja, nekoliko panike in zaskrbljenosti med prebivalstvom: za las niso eksplozije in požar terjale hudih človeških žrtev.

Rezervoarji so nato goreli vse jutro, popoldan in zvečer. V nebo se je dvigal visok črn steber dima in strupenih plinov, ki povzročajo srh med prebivalstvom. Kaj se lahko zgodi, če se vreme spremeni in če bi se dim začel gostiti v dolini? Občinska uprava v Dolini je zaradi tega po celodnevni posveti in sestankih sklenila opraviti delno in začasno evakuacijo prebivalstva, posebno še zato, ker se nikomur ni jasno, kako se bo stvar končala.

Opoldne je vse kazalo, da bodo rezervoarji goreli nekaj dni in da se bo požar sam izčrpal. V resnici pa ni bilo tako. Pravi trenutki groze so zajeli prebivalstvo Doline in sosednjih krajev ter ljudi, ki so se trudili, da bi požar na rezervoarjih omejili in nadzorovali, ko se je — ob pol treh popoldne — zemlja stresla. Plameni so začeli buhati v nebo s čedalje večjo silo. Ogromna količina goreče nafte se je razlila iz razbitega rezervoarja, ki ga je vročina raznesla. Pljuski

livali z vodo in peno. Napredovanje požara je spremljalo več manjših pokov, občutek smo imeli, da gmoče, ki je bila podobna vulkanski lavi, ne bo mogel nihče zaustaviti. Visoki plameni so objeli še tretji valjasti rezervoar. Ljudje so se zbal, da ne bi nastala strašna eksplozija, a je na srečo vzdržal. Res je tudi, da je bil že izpraznjen in so ga že dalj časa polivali z vodo.

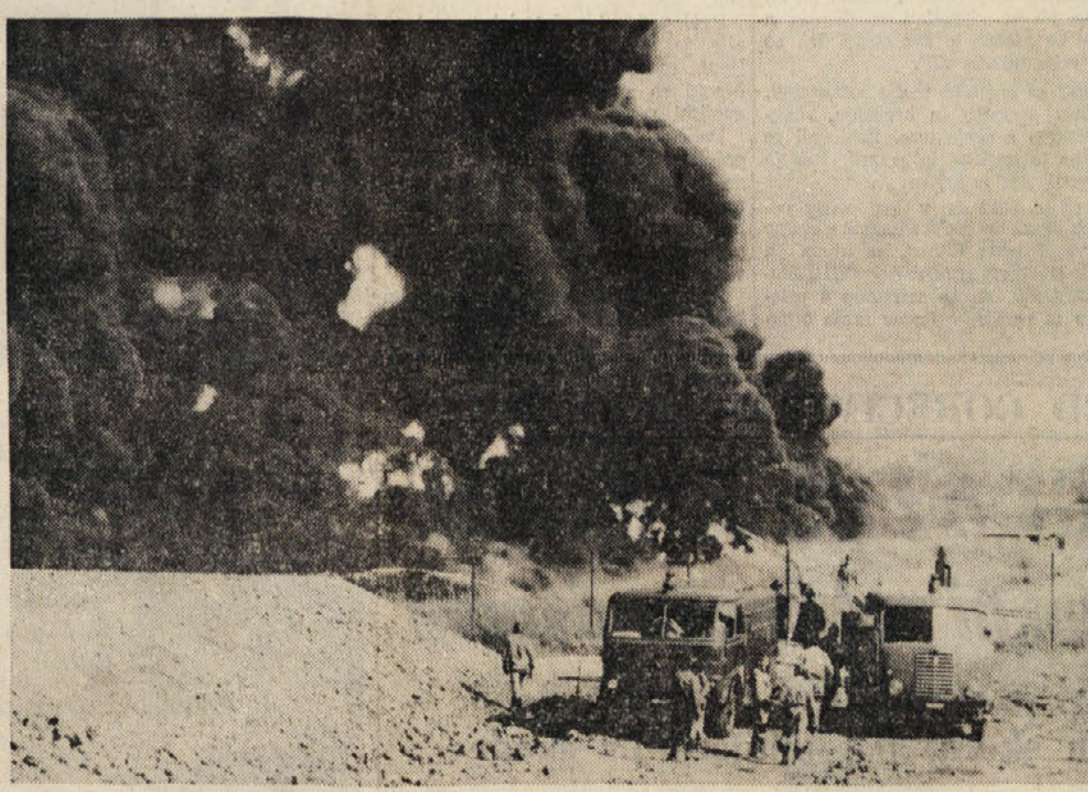
Trenutna panika se je spremenila v Dolini v splošno zaskrbljenost: kazno je, da bo potrebna vsaj delna evakuacija vasi, vsaj v primeru, da bi se vreme spremenilo.

V trenutku, ko pišemo požar še traja. V plamenih so 4 rezervoarji nafte, od katerih je eden, prav pod hribom, v nevarnosti, da se razleti. Če bi se to pripetilo, ponči ali jutraj, bi požar gotovo zajel še dva polna tankerja in s tem spravil v resno nevarnost ne samo vse naprave SIOT, temveč tudi zgodnj nad tem področje in bližnje hiše. Vsekakor pa o ukrepih dolinske občinske uprave, ki stalno zaseda in iz minute v minuto sledi položaju, poročamo na drugem mestu.

Cilji neznanih atentatorjev niso znani: lahko le ugotavljamo, da si zločinci niso pomišljali. Atentat so izvedli zelo skrbno, tehnično celo neoporečno. Pri tem si niti za trenutek niso pomišljali, da se igrajo s človeškimi življenji. Morda so si pravega pokola celo želeli!

V teku je podrobna preiskava, ki jo osebo vodi tržaški kvestor D'Anchise s pomočjo drugih preiskovalnih organov in pomočnika državne pravdnika dr. Bencija. Zaenkrat o prvih rezultatih preiskave ni novic, niti o izidih glede najdenih delcev enega izmed peklenih strojev. Na kvesturi so jutraj napovedali za večer izklovno konferenco, a so jo nepričakovano prekinili. Medtem pa se širijo vesti vseh vrst in barv, katerim ne gre vedno verovati. O osebnosti atentatorjev vemo samo to, da so dobro organizirani, strokovno pripravljeni in da so celopoznalni tehnične značilnosti naftovoda.

Ko so se spazili skozi mrežo so očito vedeli, kaj hočejo. Hoteli so uničiti naftovod, istočasno pa ustvariti v naših krajih napetost, podobno kot oni (pa so res to drugi ljudje). Ogenj je zajel še drug rezervoar, ki so ga gasilci zamažali

Gasilci med napornim in izredno nevarnim delom. S slike je razvidno, da kljub požrtvovalnosti niso mogli s tako skromnimi sredstvi pogasiti več sto metrov visokih plamenov

PO PORAZIH CENTRISTIČNE VLADNE KOALICIJE V PARLAMENTU

V torek ponovna ostra razprava o vladnem dekretu o pokojninah

Danes se prične zasedanje vsedržavnega sveta KD

RIM, 4. — Senat je danes dopoldne z veliko večino odobril zakonski dekret o pokojninah, za katerega so glasovale vse skupine z izjemo misovcev in obeh južnih Tirolcev. Prišlo je skratka do abjuriranja, ki je leva opozicija glasovala za zakon zaradi tega, ker ga je večerj bistveno izboljšala, vladne stranke pa zaradi tega, da bodo čimprej o njem ponovno razpravljali ter odstranili vse izboljšave, ki jih je odobril parlament.

Nadaljnji postopek se bo pričel v poslanski zbornici v ponedeljek, ko bodo komisije ponovno razpravljale o vseh členih, kot da bi do

sedaj zakon ne bil pred parlamentom. V torek pa se bo sestala poslanska zbornica, ki mora odobriti zakonski dekret in kjer bo prišlo ponovno do izredno ostre razprave in do možnosti, da ponovno popravi vladni zakonski dekret. Skoro gotovo je, da se bo moral še enkrat sestati senat, zaradi česar ni mogoče predvideti, kdaj bodo lahko odobrili (če bodo sploh o odobrili) novi zakon o pokojninah.

Po večeršnjem glasovanju v senatu, ko so zvišali minimalne pokojnine na 35.000 lir, sta danes na zasedanju vsedržavnega sveta KD se po poslanski zbornici in Spagnoli za senat, ostro zahtevala, naj bodo

na prihodnjih zasedanjih prisotni vsi demokristjanski parlamentarci, ki se morajo držati strankarske discipline, saj je prav zaradi številnih demokristjanskih uskokov prišlo tako v poslanski zbornici, kot v senatu do za vlado nevarnega položaja.

Jutri dopoldne se bo v kongresni palači EUR pričelo zasedanje vsedržavnega sveta KD, ko bo najprej poročal politični tajnik Forlani. Napovedujejo, da bo njegovo poročilo zelo dolgo in da se bo razprava pričela šele popoldne. Zasedanje vsedržavnega sveta KD se bo nadaljevalo v nedeljo in se bo verjetno končalo v ponedeljek.

Vse kaže, da bo to zasedanje zelo vroče in da bo prišlo na njem do ostrega frontalnega spopada med levico in med prevladujočo centristično skupino v stranki. Danes so se sestale vse tri leviciarske struje: prijatelji poslance »Mora«, »forze nuove« in »base«. Iz poročil o teh sestankih izhaja, da je prišlo do precejšnje enotnosti med leviciarskimi strujami, ki groze, da bodo umaknile vse svoje predstavnike iz organov stranke, v kolikor se ne obnovi proces sodelovanja s socialisti in s tem tudi proces sodelovanja širših naprednejših sil in obnovitev vladne koalicije levega centra.

OBJAVLJENA RAZSODBA MODENSKEGA SODIŠČA

Almirante soodgovoren za zločine zloglasne salojske republike

Trditve, da je bil sedanji misovski tajnik »krvnik in mučitelj Italijanov«, ne pomeni obrekovanja

MODENA, 4. — Danes so objavili razsodbo s katero je modensko sodišče 18. aprila letos opredelilo vidna predstavnik socialistične stranke v Modeni obtožbe obrekovanja tajnika MSI Almiranteja. Slednji je vložil obtožbo proti socialističnim predstavnikom, ker sta ga imenovala »krvnik in mučitelj Italijanov« na osnovi proglašene iz leta 1944, ki ga je podpisal sam Almirante kot šef kabineta v ministristvu za ljudsko kulturo. Proglas je grozil z ustrelitvijo partizanov, ki ne bi izročili orožja predstavnikom zloglasne Salojske republike.

Razsodba modenskega sodišča (predsednik dr. Menotti Bonadura Calandra, stranska sodnika dr. Costantino Marchiano in dr. Antonio Cavarra) podrobno preučuje tri točke: 1. funkcijo Almiranteja v vladni Salojske republike; 2. protipartizanski proglas; 3. Almirantejevo vojaško dejavnost v vrstah »črnih brigad«.

Glede prve točke razsodba ugotavlja, da so sedanja neofašistična prava postavili na odgovorno mesto zaradi njegove preteklosti vročega zagovornika fašistične ideologije in zaradi njegove do tedanje časnikarske dejavnosti v režimskih letih. Ravno iz teh vzrokov je Almirante funkcijo sprejel. Njegova je bila torej svobodna in zavestna izbira, popoln in brezpogojen pristane na politiko Salojske republike in na vse tisto, kar je ta politika pomenila v tistih tragičnih dneh polpretekle zgodovine. Njegova dejavnost kot šef kabineta

v ministristvu za ljudsko kulturo nikakor ni bila nepomembna, pač pa prav nasprotno, kot dokazuje tudi način in čas, v katerem je prišlo do imenovanja (5. maja 1944; op. ur.).

Almirante — se nadaljuje besedilo razsodbe — je iz svobodnega nagiba sodeloval v ministristvu za ljudsko kulturo, ki je z vsemi sredstvi propagandiralo in širilo ideologijo Salojske republike. Ni mogoče trditi, da bi bil samo pasiven izvrševalec pobud ministristva, saj njegovo politično prepričanje, njegova preteklost in njegovo sprejetje funkcije šefa kabineta dokazujejo, da je hotel aktivno sodelovati pri podpiranju in utrjevanju vladne fašistične republike in njene represivne politike.

Glede protipartizanskega proglasa razsodba trdi, da je dokazano, da ga je Almirante podpisal in da je tudi poslal kopije prefekturi v Grossetu, kar se enkrat priča o važnosti Almirantejevega delovanja v vladni Salojske republike.

V zvezi s tretjo točko pa sodišče ugotavlja, da je Almirante pripadal črnim brigadam, katerih delovanje je dobro znano in ni bilo pozabljeno. Zgodovina — je rečeno v razsodbi — je že izrazila svojo dokončno in nepreklicno sodbo. Almirante je spadal v vodilno skupino Salojske republike ter kot tak sodeloval pri izvajanju politike, ki je bila izraz te republike, in torej tudi politike represije, ki je zajela Italijo.

Obtožba »krvnika in mučitelja Italijanov« zadeva Almirante, istočasno pa gre tudi preko njega: zadeva namreč vse tiste, ki so storili neko izbiro, v spremenjenih zgodovinskih okoliščinah pa mislijo, da se lahko umaknejo in da odvrnejo na druge odgovornosti, ki so jih sami popolnoma sprejeli. V poskusu, da bi bili videti nedolžni. Človekove trditve pa ne morejo izbrisati dejstev, ki so že zapisani na straneh zgodovine, se zaključuje besedilo razsodbe modenskega sodišča.

Proces Valpreda bo šele spomladi

MILAN, 4. — Proces proti Valpredi bo verjetno šele prihodnje pomlad. To so sporočili v krogih milanskega sodišča, kjer trdijo, da bo tamkajšnje porotno sodišče zasedeno z drugim procesi do prvih mesecev prihodnjega leta. Pietra Valpreda in druge obtožence zaradi atentatov na milanskem Trgu Fontana bodo premestili iz Rima v Milan šele takrat, ko bo sodstvo določilo datum začetka sodnega postopka, verjetno šele januarja ali februarja. Seveda pa obstaja še vedno možnost, da bi ves proces premestili v neko drugo mesto.

Stavka železničarjev 23.-24. avgusta

RIM, 4. — Vsedržavne sindikalne organizacije so proglasile novo stavko železničarjev, ki se bo pričela v sredo 23. avgusta ob 21. uri in končala v četrtek 24. avgusta ob isti uri.

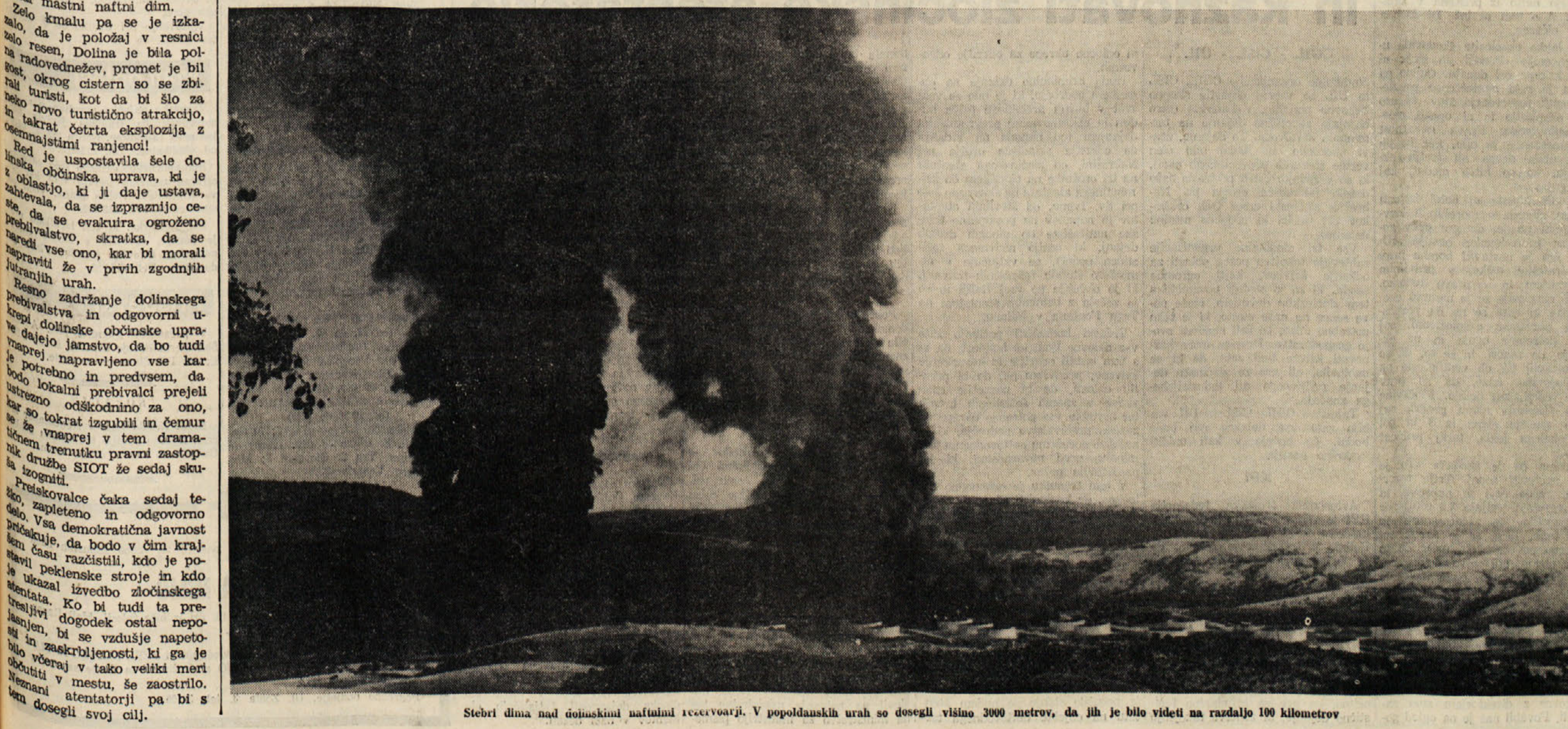
Sindikati železničarjev ugotavljajo, da vlada vztraja na svojih stališčih in da ni nobenega znaka, da bi hotela pozitivno zaključiti sindikalni spor. Datum stavke so sindikati izbrali ob upoštevanju težav za številne prebivalce, ko se promet ob počitnicah zgosti.

Na avstrijskem Štajerskem nasli ostanke bivaka zločinske ustaške tolpe

DUNAJ, 4. — Kot poroča agencija ANSA, so v bližini Schwanberga na avstrijskem Štajerskem našli skupen bivak, kjer je taborila ustaška skupina, ki se je nato vtihotapila v Jugoslavijo. Na kraju bivaka so našli raztrgane uniforme, dežne plašče, čevlje, kovčke ter knjige in časopise v srbohrvaščini. To je že drugi tovrstni bivak, ki so ga odkrili v bližini avstrijsko - jugoslovanske meje.

Srečanje Brežnjeva-Husak

MOSKVA, 4. — Generalni tajnik KP Sovjetske zveze Leonid Brežnev se je danes na Krimu sestel s sekretarjem českoslovaške partije Gustavom Husakom. Kot poroča agencija TASS, so na srečanju zabeležili popolno enakost pogledov. Pogovor je bil pripravljen, prijateljski in bratski ter je bil posvečen aktualnim vprašanjem v zvezi s poglobitvijo sovjetko - českoslovaških odnosov na medpartijski in meddržavni ravni.

Steber dima nad dolinskimi naftnimi rezervoarji. V popoldanskih urah so dosegli višino 3000 metrov, da jih je bilo videti na razdaljo 100 kilometrov

PODROBNOSTI VČERAŠNJEGA BOMBNEGA ATENTATA NA NAFTOVOD PRI DOLINI

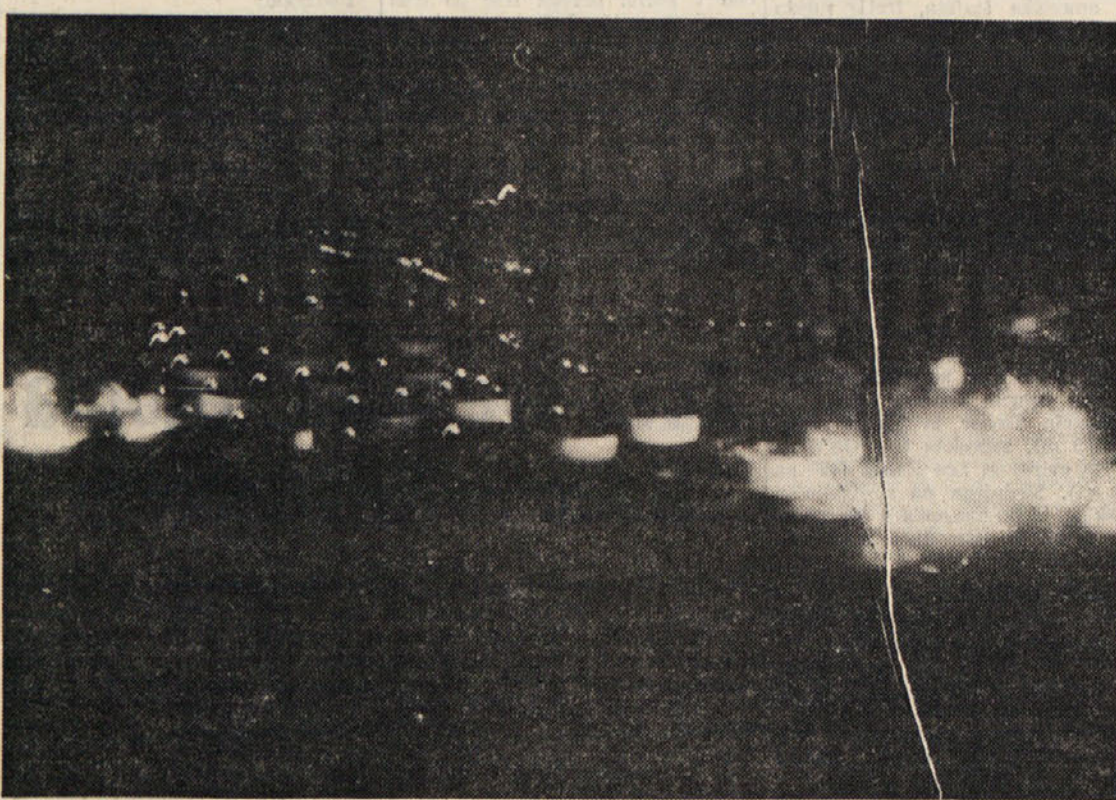
Strašen požar štirih naftnih rezervoarjev povzročil doslej nad pet milijard lir škode

Na srečo ni bilo človeških žrtev - Sprizorišča požara se dviga 3 km visok stebel dima - Če se zniža zračni tlak, se položaj lahko poslabša - Pri gašenju sodelujejo gasilci iz vse severne Italije

Velikanski požar, kakršnega se ne pomnijo v Trstu, je izbruhnil ob treh in pol ponoči, ko so tehniki in funkcionarji nočne izmene zaslišali dokaj močno eksplozijo. Dežurni funkcionar naftovodne družbe SIOT Umberto Cenza je točno ob 3.24 zaslusal močan pok. Sam pravi, da je takoj telefoniral dežurnemu kolegi v bližnji tovarni «Grandi Motori» in ga vprašal, ali ni mogoče tam kaj eksplodiralo. Ko mu je delavec v «Grandi Motori» dejal, da se pri njih ni zgodilo nič, je telefoniral še na električno centralo ENEL v Zavrle. Tam so mu dejali da se je njim zdelo, da je eksplodiralo nekaj v upepeljavalniku smeti na Panteleimunu. Nekaj minut potem pa je druga eksplozija, kateri sta v časovnih presledkih od 5 do 8 minut sledili se dve, in po katerih so se v noč dvignili visoki zublji, dokazala, da se nekaj dogaja prav na področju naftovoda. Uslužbenec so takoj uvideli, da s svojo varnostno in protipožarno službo ne bodo kos velikanskemu požaru, ki je zadobil iz minute v minuto vse bolj dramatične značilnosti. Nemudoma so poklicali na pomoč tržaške gasilce, ki so takoj prihiteli v Dolino. Vodil jih je poveljnik ing. Casabianca, ki je zaprosil za pomoč gasilce v Trzinu, Gorici, Vidmu, Mestrah in Benetkah. Pločevino rezervoarjev, ki jih ogenj se ni zadržal so nesporehoma hladili z vodo in jo obivali s protipožarno peno. S tem so skušali preprečiti, da bi se požar razširil na druge rezervoarje, poleg treh, ki so že goreli. Kasneje v popoldanskih urah, so prihiteli v Dolino še gasilci iz Milana, Verone, Vicenze in Padove, ki so prinesli s seboj dokajšnjo količino protipožarne pene. Kemična sredstva za gašenje požarov so poslali tudi iz ameriškega letalskega oporišča v Avianu. Gasilec pomagajo tudi gojenci policijske šole, katerih prvi oddelk 29 moških je prišel na kraj požara takoj za gasilci. Prihiteli so tudi številni agenti javne varnosti, cestne policije, finančne straže in karabinjerji. Skupno je bilo nekaj ur kasneje na področju naftovoda SIOT 250 gasilcev, 50 prometnih agentov, ki jim pomagajo tudi kolegi iz Padove in Bocna, ki so jih poklicali na pomoč in precejšnje število karabinjerjev.

Na samem ozemlju, kjer so rezervoarji, je bilo pet avtomobilov, 15 brigad, 8 tovornjakov ter 25 tako jeevov kot osebnih vozil. V odstopnosti prefekta dr. Abbescie, je bil na kraju požara vladni podkomisar dr. Sebastiano Miceli, s kvesture pa kvestor D'Anchise, poveljnik videmske legije karabinjerjev polk. Mingarelli (ki je vodil preiskavo o atentatu na karabinjerjev v Petovljah), namestnik državnega pravdnika dr. Benici pa bo koordiniral preiskavo.

Takoj je bilo jasno, da gre za sabotažo, za atentat, saj so pri rezervoarju številka 44 našli bombo, po neuradnih vesteh neeksplodirano, ki so jo minirali takoj nevarizirali. Črni oblak dima, podoben ogromni atomski gobi, ki je viden

Ponoči, kmalu po izbruhu požara

na kilometre daleč, je bil viden celo iz Furlanije. Kaj kmalu se je pričel premikati proti Istri, tako da je bil viden tudi nad Mirno. Prav oblak gostega dima predstavlja za prebivalce precejšnjo nevarnost. Če se zračni tlak zniža, obstaja nevarnost, da se oblak spusti ter zajame Dolino, Boljunec in druge bližnje vasi. V tem primeru bi morali prebivalstvo izseliti. Po ugotovitvah izvedencev zgoraj vsako uro 10. kub. m goriva. Ker je požar zajel približno 140 tisoč kub. m surovega petroleja, bosta po vsej verjetnosti potrebna dva tedna za popolno pogasitev požara, seveda, če ne bo v tem času ogenj zajel drugih rezervoarjev.

Na področju dolinske občine je 25 rezervoarjev, od katerih ima zmogljivost vsak po 80 tisoč kub. m petroleja. Razdeljeni so v tri skupine: prva skupina sestoji iz trinajstih rezervoarjev, v ostalih dveh pa jih je še šest. V tretji skupini, ki je najbolj čisti, je rezervoar številka 44, v katerem je v trenutku eksplozije bilo 31 tisoč kub. m nafte. Bomba, ki je bila nastavljena na ventil tega rezervoarja na srečo ni prebila peklenskega ovoja. Povzročila je dokajšnjo luknjo v železobetonski steni prostora, kjer so ventili, s pomočjo katerih polnijo in praznijo rezervoar.

V prvi skupini sta rezervoarja št. 21 in št. 11, ki pa ju je doletela drugačna usoda. V rezervoarju št. 21 je bilo samo 1500 kub. m puma in naftnih usedlin, v bližnjem rezervoarju št. 11 pa jih je bilo 70 tisoč. V tretji skupini, ki sega tako rekoč do prvih dolinskih hiš, pa so atentatorji postavili peklenski stroj na ventil rezervoarja št. 54, v katerem je bilo tudi 70 tisoč

kub. m petroleja. V isti skupini so tudi drugi rezervoarji, ki imajo vsak po 80 tisoč kub. m petroleja. Vsak rezervoar je v umetni dolini, ki so jo ograjili z nasipi, da bi preprečili nafti, da se v primeru kakršnekoli okvare razlije. Očitno načrtovalci naftovoda niso vzeli v poštev požar takšnih razsežnosti. Ob 14.30 je namreč pločevinasti o-

Oblak gostega dima nad Dolino

lažje opekline, ki si jih bodo zdravili največ 15 dni.

Medtem ko so prvi trije rezervoarji goreli in se je nad njimi vil proti nebu nekaj tisoč metrov visok stebel črnega dima, so preiskovalci zapezili v mreži, ki obdaja tretjo skupino rezervoarjev, se pravi tisto, ki sega skoraj do same Doline, odprtino, skozi katero so atentatorji prišli do rezervoarjev. Atentatorji so si odprli pot skozi žico tako, da so z močnimi kleščami najprej prežele mrežo, nato pa, verjetno s pomočjo kakšnega avta, upognili močne in trpežne oporne kovinske kole. S tem so luknjo v mreži toliko razširili, da je skoznj lahko mirno šel človek s kovčkom ali nahrbtnikom. Ko so bili že noter, je potem bila pot do rezervoarja le še otroška igra.

Kar zadeva vrsto peklenskega stroja, domnevajo preiskovalci, da gre za plastično bombo povezano z vžigalno vrstico, ali pa za temperirane bombe. Kakorkoli že so trije peklenski stroji delovali brezhibno, četrti pa je odpovedal. Pomniti velja, da ne gre za navadne eksplozivne naboje, temveč za tehnično zelo zapletene naprave. Atentatorji so namreč uporabili tako kombinacijo eksploziva, da je ta vnel nafto, ko je prišel iz predtihu ventilov.

Eksplozija plastika ali dinamita ponavadi ustvari tak pritisk, da se plameni sami zadušijo. Bombe pri rezervoarjih pa so bile narejene tako, da sta se v njih dopolnjevala oba potrebna elementa: prebijajoči in zažigalni. Eksplozija je morala biti tako močna, da je predrla masivne kovinske ventile, kar je povzročilo odtok surovega petroleja. Istočasno pa je zažigalni element zanel požar.

Okrog 8. ure zjutraj je kazalo, da je gasilec uspešno pogasiti požar v rezervoarju številka 21, v katerem je bilo, kot rečeno bori 1500 kub. m goriva. Kmalu pa se je ogenj spet razplamtel in nov stebel dima se je pridružil že itak visokemu črnemu stolpu.

Delo gasilcev je bilo oteženo tudi zaradi pomanjkanja vode v SIOT. Treba je reči, da je voda neobhodno potrebna za delovanje protipožarne pene, ki se sprosti komaj v trenutku, ko pride v stik z vodo. Potrebni je bilo vsaj 25 tisoč kub. metrov vode na minuto, na razpolago pa je bila le petina te ogromne količine. To je še en dokaz, da družba SIOT ni predvidevala možnosti takega požara, kot so ga zanele štiri bombe, ki so jih neznanji atentatorji postavili k rezervoarjem. Vse bolj jasno postaja, da so varnostne mere pri naftovodu bile odločno preskromne. Medtem ko so črpalke naftovoda pošiljale s polno paro ogromne količine nafte po ceveh proti Barroče, na katerem vročina ni bila preveč neznosna, saj so zadobili le

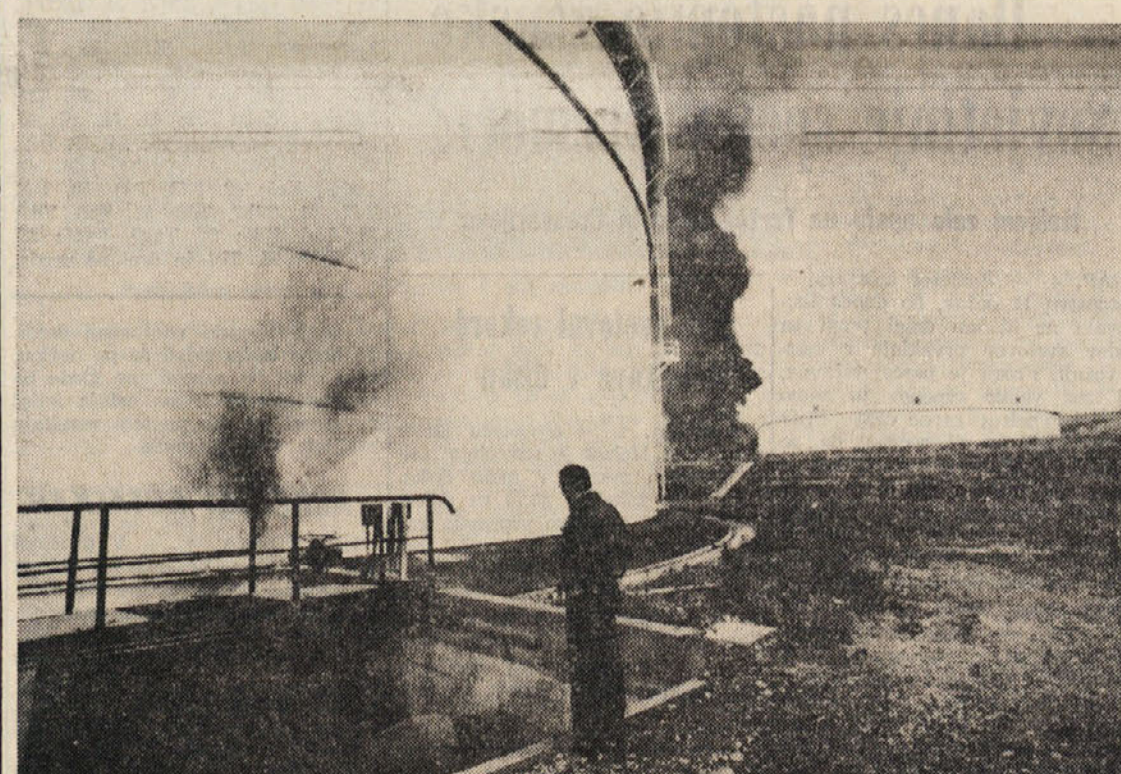
nalu in začel črpati vodo neposredno iz morja. Vodo so potem po ceveh, po katerih teče po navadi surovi petrolej, pošiljali k rezervoarjem in tako omogočili delovanje protipožarne pene.

Trenutno obstaja tudi nevarnost, čeprav malo verjetna, da popusti ovoj rezervoarja št. 11, ki vsebuje kot smo rekli 80.000 kub. m nafte. V tem primeru bi nafta zelo verjetno, kot se je že zgodilo pri rezervoarju št. 54, pljusnila čez nasip in zajela druge rezervoarje, kar bi lahko povzročilo veržno reakcijo, katere posledice bi bile katastrofalne. Upajmo pa, da bodo gasilci to možnost preprečili, sedaj ko lahko razpolagajo s kemičnimi sredstvi in tudi z vodo, s katero lahko sprožijo njihovo delovanje.

Zaradi velike toplote so se nekateri odvodni ventili pokvarili in del surovega petroleja, ki je bil namenjen Ingolstadtu je odtelkel v Glinščico in z njo v morje. V zadnjih urah so zato prekinili pošiljke nafte, ki je bila namenjena na Bavarsko.

Pridržana prognoza za povoženega otroka

Včeraj ob 11. uri so sprejeli v otroško bolnišnico «Burlo Garofolo» 7-letnega Bruna Carnellija iz Ul. Angelo Emo 43, za katerega so si zdravniki pridržali prognozo. Otroek se je namreč malo pred omenjeno uro igral s prijateljem vzdolž pločnika v Ul. Marco Polo, ko je skočil na cesto. Tedaj je privozil iz nekega dvorišča pri poslopu s hišno številko 20 v Ul. Marco Polo s svojim motornim vozom padovanske registracije 56-letni Antonio Vivoda iz Ul. Berchet 10, in ker ni utegnil pravočasno zavreti vozila, je zbil dečka na asfalt. Pri tem se je mali Bruno udaril po glavi ter se ranil po glavi, trebuhu, rokah in nogah.

Rezervoar št. 44, pri katerem je eksplodirala prva bomba in pri katerem so, kaže, našli še eno neeksplodirano bombo, ki so jo potem minirali nevarizirali. Na sliki je razvidna črna sled, ki jo je pustila eksplozija na steni rezervoarja. V podnožju, kjer so ventili je bomba povzročila dokajšnjo škodo

Dolino je zapustilo tri četrtine prebivalstva

(Nadaljevanje s 2. strani)

bivalstvo. Dvignil se je namreč lahčen vetrnik, ki je začel potiskati dim proti Dolini. Na poziv dveh odbornikov je polkovnik Gallo ukazal naj kolone vojaških vozil razporedijo na strateških točkah. Kljub velikemu prometu so se vojaški kmalu zbrali na določenih mestih in sicer pri Dolini, v Dolini pri Društveni gostilni in na trgu v Boljuncu.

Okoli 22. ure, ko so se začeli občinski odborniki in svetovalci zaskrbljeno ozirati naokoli in vpraševati po radiotelefonu, naj jim s prefektore poverijo oblast, da sami odločajo, se je vrnil župan

Lovriha. Po posvetu z odborniki, je odločil naj vojaška vozila odpeljejo vse tiste, ki želijo zapustiti ogroženo področje. Vetr je se vedno pihal z grča in je potiskal dim v dolino.

Na dolinskem trgu so se zbrali vojaški tovornjaki, občinski možje pa so z avtomobili krožili po vasi in so po mikrofonih opozarjali ljudi, da lahko zapustijo, če želijo, ogroženo področje. Vojaški bi jih prepeljali v solo v Rocolski ulici 6, kjer so že poskrbeli za postelje za nekaj obrokov hrane. Vasi pa je bila že skoraj prazna. Kdor je imel osebo vozilo in sorodnike na Krasu si je že pomagal sam in ni čakal na ukrepanje oblasti.

Kakih 15 vaščanov se je kljub temu zbralo na trgu in si od daleč ogledovalo tovornjake in vojaške Niso si upali približati se in marsikdo je bil v dvomu ali naj zapusti hišo in imetje. Nekateri svetovalci so prepričevali ljudi, naj se oddaljijo, da bi ne bili ponovi v nevarnosti.

Opolnoči, ko smo obiskali Dolino, sta prevladovala v vasi red in mir. Zadnje kolone vojaških tovornjakov so zapustile občino in evakuirale najbolj prizadete prebivalce. Ostali pa so si že uredili zasilna prenočišča pri prijateljih in znanih na Krasu in v mestu. Dolina je skoraj prazna. Člani občinske uprave, ki dežurajo tudi ponoči, menijo, da so Dolino zapustile tri četrtine prebivalstva. Evakuacija je potekala v redu, predvsem z lastnimi vozili. Policijske oddelke, pa tudi vaščani, ki so sklenili, da bodo ostali doma, varujejo hiše in imovino odsotnih.

Zvečer so se dolinski župan in podžupan z drugimi političnimi predstavniki udeležili sestanka na prefekturi, kjer je o položaju poročal prefekt Abbrescia. Medtem je tudi pomoč stekla koordinirano. Cestni stražniki so uredili, ne brez težav, promet na cestah; tržaško občinsko podjetje ACEGAT je ponudilo dolinski občinski upravi vsoto tehnično pomoč za možna popravila, nujne posege in prevoz prebivalstva s svojimi avtobusi. Tržaška občinska uprava, kar je zaradi inhalacije plinskih hlapov — dali so me prvo pomoč ter ga odslužili s prognozo okrevanja v 3 dneh).

POMEMBNO GOSPODARSKO SREČANJE NA MEJI TREN DEŽEL

Slovesno odprt gorenjski sejem

Trak je prerezala Jovanka Broz v spremstvu vdove po pokojnem Naserju

(foto E. Selhaus)

(Od našega posebnega dopisnika) KRANJ, 4. — Dovi ob 11. uri so v Kranju slovesno odprli vsakoletni Gorenjski sejem. Na slovesnosti so bile številne osebnosti in med temi so proga jugoslovanskega predsednika Tita Jovanka Broz ki jo je spremljala vdova pokojnega Naserja. Navzoč je bil tudi eden od Naserjevih sinov. Predsednikova soproga je na prošnjo direktorja Gorenjskega sejma, Alojza Okornja, prerezala trak, na kar se je začel obisk tega pomembnega gospodarskega srečanja v severozahodni Sloveniji, ki predstavlja stično točko z bližnjo Koroško in Furlanijo - Julijsko krajino.

Sejemski prostori ležijo v Savskem logu, to je tik za železniško postajo in mostom čez Savo. Zazemajo pa precejšnje površine, saj jim je bilo telos namenjeno 7.500 kvadratnih metrov notranjega razstavišča, 6.000 kvadratnih metrov zunanega, 4.000 kv.

SA). Nadalje smo opazili tudi odbornika za prosveto in za turizem goriške pokrajine Francesca Mojsice.

Med najpomembnejše osebnosti, ki so s italijanske strani obiskale Gorenjski velesejem na spada brez dvoma senator Pellizzio iz Vidma.

Na kraju moramo še omeniti navzočnost predstavnikov raznih gospodarskih in javnih dejavnosti iz Kraljeve doline. Navzoč so bili trbiški podžupan Herbert Rosenwirth, predstavnik trbiških trgovcev Valter Cimin ter predsednik avtonomne turistične ustanove Alberto Sano. Predstavnik občin Kanske doline iz Trbiža so se posebej poudarili, da so zelo navezani na gospodarstvo gorenjskega kota, ter se posebej na Jesenice in v zadnjem času pa tudi na Tolmino.

Odprtje velesejma je poteklo po uveljavljenih besedah direktorja Okornja in člana predsedstva SRS Zdravka Kravine zelo preprosto. Soproga predsednika republike je prerezala trak ter spustila globla, ki je takoj ubral pot v notranjost sejemskega prostora. Za kroniko je treba povedati, da je ta globol jugoslovanskega rekorder, saj je v svojem življenju preletel že več kot 55.000 km na proгах, ki so bile vse daljše od 200 km.

Po odprtju so si gostje ogledali sejemске prostore. Sejem se bo zaključil čez dober teden dni, toda sledile bodo razne specializirane prireditve za obrt, kmetijstvo itd. Gorenjski sejem spada v okvir zelo posrečenih krajevskih pobud na izredno pomembnem prehodnem prostoru v Srednji Evropi.

VLADIMIR KENDA

Na sliki: vsaki gostje prihajajo na razstavišče: v ospredju Jovanka Broz in Naserjeva vdova, zadaj Naserjev sin.

Nekaj resnih

(Nadaljevanje s 4. strani)

takole: «Veste, v Bruslju se je treba pogajati v francosčini. Svedski govore po večini nemško in angleško. Švicarji govorijo tekoče francosko, zraven se nemško in italijansko, a v solah s temeljito naučijo tudi angleščino. V mednarodnih pogajanjih zatohter lahko Švicarji sklenjejo določeno sporazum celo prej, preden švedskemu diplomatu sploh pride na misel, s katerim sklonom gre vezati francoski glagol v njegovem stavku.

Težave so tudi s švedsko industrijo, zlasti državno Leta 1969 je poslovalo z izgubo sedem državnih podjetij, lani enajst. Eno od teh podjetij je proizvajalo avtomatične avtomobile na električni pogon, pripravne za raznašanje po mestih. Ti avtomobili so bili za nje, njihovo proizvodnjo so kmalu ukinili. Nastal je skandal, padali so občiti, da država razmetava javna sredstva. Pa imajo Švedi srečo v nesreči. Za te električne avtomobile so se začeli zanimati v inozemstvu. Menda se zanje zanimali tudi PTT v Jugoslaviji. Morda se niso obveščeni o njihovi kvaliteti.

Se nekaj v zvezi s švedskim turizmom, nekaj za dobro voljo. Kaj pa bujne švedske plovilasko — se bo vračal dok, ki se se spominja prsate Anite Eckberg — ali ne bi mogla na kakšen način pripomoči vsaj h krepitvi dotoka turistov na Švedsko? Slabo kaže, tudi v tem pogledu, pravijo. Predvsem je plovilask na švedskih frizerskih salonih. Kar pa se tiče njihovih telesnih mer, je tekstilni inštitut v Goeteborgu prišel do podatkov, ki bodo razočarali občudovalce funonjskih oblin švedskih žena: njihov obseg prsi se je baje v zadnjih 20 letih zmanjšal od 97 na 91 centimetrov, zmanjšal se je torej za celih 6 centimetrov. Kakšna škoda za švedski turizem! Vendar naj za tolažbo povemo, da pa se je ob padcu kvalitete izboljšala kvantiteta švedskih žena. Na začetku leta je prišlo na Švedskem 1294 žensk na vsakih tisoč moških. V Stockholmu je torej bilo 46.756 žensk več kot moških.

Pogled na požar iz Mačkovej

IMENA RANJENCEV

gi — sprejet na dermatološki oddelk — 10 dni); 4. 27-letni inženir Peter Jukica iz Drniša pri Reki (opekline I. stopnje po obrazu, levi in desni noči — dermatološki oddelk — 10 dni); 5. 48-letni inženir Anton Ruter z Reke (opekline II. stopnje po spodnjih udih in prsih — dermatološki oddelk — dva tedna zdravljenja); 6. 46-letni Antonio Del Conte, apunat javne varnosti (opekline II. stopnje po levem delu obraza — dermatološki oddelk — 8 dni); 7. 24-letni Nicola Forleo, gasilec (opekline I. in II. stopnje po obeh rokah — razkužili so mu opekline ter ga poslali domov s prognozo okrevanja v enem tednu); 8. 41-letni Augusto Strauss, gasilec (opekline II.

in III. stopnje po obeh rokah — dermatološki oddelk — 20 dni); 9. 31-letni Roberto Godina, gasilec (opekline II. stopnje po levem komolcu — razkužili so mu samo opekline — 10 dni); 10. 24-letni Lucio Budin, gasilec (opekline II. stopnje po obeh rokah in prsih — dermatološki oddelk — 15 dni); 11. 61-letni Natale Tamplenizza, gasilec (opekline II. stopnje po obeh rokah ter obrazu — dermatološki oddelk — 10 dni); 12. 31-letni Leone Bianchi iz Ul. Gridelli 13 (opekline II. stopnje po levi roki in levem delu obraza — dermatološki oddelk — 15 dni); 13. 14-letni Pasquale D'Agostino iz Ul. Boito 5 (opekline II. stopnje po levi roki in levem boku — derma-

tološki oddelk — 15 dni); 14. 28-letna Maria Penko iz Dvoreda XX. septembra 1 (opekline II. stopnje po obeh rokah — razkužili so ji samo opekline — 10 dni); 15. 19-letna Roza Praselj iz Doline št. 150 (opekline I. in II. stopnje po desni roki in nogi — dermatološki oddelk — 8 dni); 22-letna Maria Giacobelli por. Raineri iz Ul. Farinelli 1 (opekline II. stopnje po obeh rokah in nogah — razkužili so ji samo opekline — 15 dni); 17. 21-letna Virginia Calligaris por. Vescovo iz Ul. Conti 5 (opekline I. in II. stopnje po levem komolcu in obeh nogah — razkužili so ji samo opekline — 6 dni); 18. 52-letni Antonio Miccoli, podčastnik javne varnosti (težko dihanje zaradi inhalacije plinskih hlapov — dali so mu prvo pomoč ter ga odslužili s prognozo okrevanja v 3 dneh).